

Дата публікації

19 лютого 2021 року

КОНТАКТНА ГРУПА ГРОШОВОГО ТА ВАЛЮТНОГО РИНКІВ

Середа, 03 лютого 2021 року, 15.00–17.30

Засідання відбулося дистанційно з використанням сервісу Zoom

Узагальнені підсумки дискусії

Питання 1. Розвиток грошового та валютного ринків у 2020 році (спікер **Олександр Арсенюк**, начальник управління оперативного регулювання грошово-кредитного ринку Департаменту відкритих ринків Національного банку).

У контексті розгляду питання було зазначено, що незважаючи на ризики, пов'язані з карантинном, фінансові ринки України впродовж більшої частини року (за винятком певного загострення в березні) працювали стабільно. У 2020 році ліквідність банківської системи трималася на високому рівні, попри значний вплив коштів у готівку. Цьому сприяла й підтримка банків із боку Національного банку України (далі – Національний банк) – рефінансування банків у IV кварталі 2020 року відіграло провідну роль серед інших каналів підтримки ліквідності банків.

Профіцит ліквідності зумовлює низьку активність банків на міжбанківському кредитному ринку, що впливає на значення UONIA. У даний час Національний банк опрацьовує пропозиції щодо вдосконалення методики розрахунку UONIA.

Стосовно розвитку валютного ринку було зазначено, що після тимчасового шоку внаслідок пандемії коронавірусу в березні надалі ситуація на ринку зумовлювалася переважно неепідемічними факторами. Попри посилення невизначеностей, ситуація на валютному ринку була стабільною і контрольованою. Одночасно учасники ринку активніше хеджували ризики зміни обмінного курсу шляхом укладення угод із купівлі/продажу валюти на умовах “форвард”.

Під час дискусії членами контактної групи з боку банків було зазначено, що запровадження Національним банком інструментів підтримки банків (довгострокове рефінансування, операції своп процентної ставки) у період посилення пов'язаних із пандемією ризиків та невизначеностей мало вагомий позитивний вплив на діяльність банків та підтримку ними економіки. Члени контактної групи висловилися на користь продовження застосування Національним банком таких інструментів.

На засіданні також було обговорено проблематику розподілу коштів, отриманих банками у вигляді довгострокового рефінансування, між фінансовим та реальним секторами економіки.

Питання 2. Оновлена Стратегія валютних інтервенцій Національного банку України (спікер **Михайло Ребрик**, начальник управління монетарної політики Департаменту монетарної політики та економічного аналізу Національного банку).

Учасникам засідання було надано стислий огляд оновленої Стратегії валютних інтервенцій, яка стала безстроковою. В оновленій стратегії збережено та розширено три основних завдання зі здійснення інтервенцій Національним банком на міжбанківському валютному ринку: згладжування надмірної волатильності обмінного курсу, накопичення міжнародних резервів та їх підтримання на рівні загальноприйнятих критеріїв достатності, а також сприяння трансмісії ключової процентної ставки як основного інструменту грошово-кредитної політики. Спікер надав основні характеристики оновлених принципів здійснення валютних інтервенцій. Зокрема, було зазначено, що Національний банк, залишаючись відданим режиму плаваючого курсоутворення, не спрямовує валютні інтервенції на досягнення певного рівня або діапазону обмінного курсу, не протидіє фундаментальним тенденціям обмінного курсу і не посилює їх, а лише згладжує ефекти від їх реалізації.

Обсяги, частота і момент здійснення валютних інтервенцій визначаються Національним банком на підставі оцінки ринкової ситуації з метою досягнення цілей та завдань у найбільш ефективний спосіб. Конструктивна невизначеність параметрів і тактики проведення валютних інтервенцій для учасників валютного ринку сприятимуть мінімізації впливу на очікування, а відповідно – на курсоутворення. Національний банк зменшуватиме свою присутність на валютному ринку, однак це не повинно шкодити виконанню його основних завдань та досягненню мети щодо підтримки цінової стабільності.

Під час дискусії члени контактної групи зазначили необхідність збільшення Національним банком комунікаційних заходів щодо

проведення валютних інтервенцій з метою надання роз'яснень стосовно намірів та результатів їх проведення.

Питання 3. Особливості проведення Національним банком України операцій своп процентної ставки у 2021 році (спікер *Микола Селехман*, заступник директора департаменту – начальник управління операцій на відкритому ринку та розміщення державних цінних паперів Департаменту відкритих ринків Національного банку).

Учасникам засідання було презентовано результати проведеного Національним банком опитування банків щодо розвитку ринку IRS, висвітлено цілі та основні підходи щодо проведення Національним банком операцій IRS у 2021 році.

Спікер зазначив, що відповідно до міжнародного досвіду проведення центральним банком операцій IRS належить до нетипових інструментів. Метою продовження проведення Національним банком таких операцій у 2021 році є надання додаткового поштовху для запуску міжбанківського ринку IRS та сприяння довгостроковому кредитуванню і монетарній трансмісії. У 2021 році Національний банк завчасно оголошуватиме графік та обсяги проведення операцій IRS, зокрема такі операції проводитимуться регулярно (двічі на місяць) шляхом проведення аукціонів із невеликими обсягами та різною строковістю.

Під час обговорення вищезазначеного питання окремі учасники засідання висловили занепокоєння з приводу неготовності окремих банків зайняти місце Національного банку як трейдера, оскільки банки мають однорідну структуру активів та пасивів.

Також учасники контактної групи підкреслили неготовність іноземних контрагентів до проведення операцій IRS з українськими банками (через установлення обмежень). Зазначене значно ускладнює процес розвитку ринку IRS в Україні. Національний банк у майбутньому поступово мінімізуватиме свою присутність на ринку IRS та закликає банки завчасно працювати над питанням пошуку контрагентів для здійснення операцій IRS.

Питання 4. Операції своп процентної ставки: погляд з боку учасників ринку (спікер *Олег Клімас*, АТ "Райффайзен Банк Аваль").

У контексті розгляду питання було надано огляд видів та мети типових операцій IRS для банку. Окрему увагу акцентовано на обліку таких операцій, як інструменти економічного хеджування. Як зазначив спікер, у банків портфель активів строком понад один рік не покривається пасивами тієї ж строковості, оскільки пасиви здебільшого є короткостроковими. Операції IRS для банку слугують заходами для зменшення процентного ризику.

З метою подальшого розвитку ринку IRS спікером було запропоновано провести для банків семінари щодо чинників, які впливають на справедливу вартість IRS, та стандартів обліку IRS як інструменту хеджування.

Під час дискусії з питання розвитку ринку IRS члени контактної групи зауважили відсутність у банків єдиних підходів до обліку цих операцій як інструменту хеджування. Також було зазначено, що вагомою перешкодою для участі окремих банків в операціях IRS є те, що їх облік у системах банків наразі не автоматизовано, що генерує додаткові операційні ризики.

Питання 5. Репо з контролем ризиків через центрального контрагента (спікер *Олег Ткаченко*, ПАТ "Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках").

У контексті розгляду питання було презентовано біржові операції репо як нову послугу Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках як центрального контрагента (далі – ЦК). Учасникам ринку операції допоможуть активізувати розвиток ринку репо в Україні. Роз'яснено особливості й переваги операцій репо. ЦК гарантує виконання умов договору своєчасно та в повному обсязі або (завдяки гарантійному забезпеченню) виплату добросовісній стороні компенсації (у вигляді штрафу), яка в більшості випадків покриває можливі втрати, пов'язані з невиконанням перед нею зобов'язань за договором репо.

Окрему увагу було приділено питанням здійснення оцінки забезпечення, розрахунку значення єдиного ліміту, в межах якого укладаються договори репо, основним параметрам системи управління ризиками. Основні параметри операцій репо з ЦК визначаються робочою групою при ЦК.

Перелік учасників засідання

Голова контактної групи Юрій Гелетій	– Національний банк України
Заступник голови контактної групи Олексій Лупін	– Національний банк України
Члени контактної групи:	
Алла Бровкова	– АТ “Ощадбанк”
Андрій Варзар	– Акціонерний банк “Південний”
Андрій Олійник	– АТ “МЕГАБАНК”
Андрій Потапов	– АТ “ІНГ Банк Україна”
Антон Болдирєв	– АТ “Укрексімбанк”
Антон Стадник	– АТ “ПУМБ”
Владислав Єндржієвський	– АТ КБ “ПриватБанк”
В’ячеслав Озеров	– АТ “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”
Дмитро Лазарєв	– АТ КБ “ГЛОБУС”
Карл Варга	– АТ “КРИСТАЛБАНК”
Олег Клімас	– АТ “Райффайзен Банк Аваль”
Олександр Борщук	– АТ “БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ”
Олександр Дуда	– АТ “УКРСИББАНК”
Олександр Козачок	– АТ “СБЕРБАНК”
Олександр Калашніков	– ПАТ “БАНК ВОСТОК”
Олексій Дмитрієв	– АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”
Станіслав Лисянський	– АТ “БАНК АЛЬЯНС”
Тетяна Попович	– АТ “АЛЬФА-БАНК”
Юрій Гриненко	– АТ “БАНК КРЕДИТ ДНІПРО”
Запрошені учасники засідання:	
Андрій Супрун	– Національний банк України
Микола Селехман	– Національний банк України

Михайло Ребрик
Оксана Котлярова
Олександр Арсенюк
Олег Ткаченко

– Національний банк України
– Національний банк України
– Національний банк України
– ПАТ "Розрахунковий центр з
обслуговування договорів на
фінансових ринках"